

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	21
Πρόλογος για την ελληνική έκδοση	25
Λίγα λόγια από την επιμελήτρια και τους μεταφραστές	27
Σχετικά με τους συγγραφείς	29

1. Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία

Τι είναι κοινωνική ψυχολογία;	32
Η κοινωνική ψυχολογία και οι κοντνοί της γείτονες	33
Θέματα της κοινωνικής ψυχολογίας	35
Μεθοδολογικά ζητήματα	36
Η επιστημονική μέθοδος	36
Τα πειράματα	38
Μη πειραματικές μέθοδοι	41
Τα δεδομένα και η ανάλυση	44
Ερευνητική δεοντολογία	48
Η σωματική ακεραιότητα των συμμετεχόντων	48
Ο σεβασμός για την ιδιωτικότητα	48
Η χοήση εξαπάτησης	49
Η συγκατάθεση μετά από πλήρη ενημέρωση	49
Η ενημέρωση	50
Θεωρητικά ζητήματα	50
Θεωρίες στην κοινωνική ψυχολογία	51
Η κοινωνική ψυχολογία σε κρίση	55
Ο αναγωγισμός και τα επίπεδα ερμηνείας	55
Ο θετικισμός	56
Το ιστορικό πλαίσιο	58
Η κοινωνική ψυχολογία τον δέκατο ένατο αιώνα	58
Η άνοδος του πειραματισμού	59
Μεταγενέστερες επιρροές	61
Τα περιοδικά	66
Η κοινωνική ψυχολογία στην Ευρώπη	66
Σχετικά με αυτό το βιβλίο	69
Περίληψη	72
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	73
Μάθετε περισσότερα	74

2. Κοινωνική νόηση και κοινωνική σκέψη

Η κοινωνική ψυχολογία και η νόηση	78
Ένα σύντομο ιστορικό της νόησης στην κοινωνική ψυχολογία	78
Διαμόρφωση εντυπώσεων για τους άλλους ανθρώπους	80
Το μοντέλο διαμόρφωσης του Asch	81
Σφάλματα μεροληψίας στη διαμόρφωση εντυπώσεων	82
Η γνωστική άλγεβρα	85
Κοινωνικά σχήματα και κατηγορίες	87
Τύποι σχήματος	88
Κατηγορίες και πρότυπα	89
Κατηγοριοποίηση και στερεοεποποίηση	92
Χρήση και ανάπτυξη των σχημάτων	95
Χρήση των σχημάτων	95
Απόκτηση, ανάπτυξη και αλλαγή	98
Κοινωνική κωδικοποίηση	100
Ευκρίνεια	100
Ζωηρότητα	102
Προσβασιμότητα	102
Μνήμη για πρόσωπα	103
Τα περιεχόμενα της μνήμης για πρόσωπα	104
Η οργάνωση της μνήμης για πρόσωπα	106
Χρησιμοποιώντας τη μνήμη για πρόσωπα	107
Εξαγωγή κοινωνικών συμπερασμάτων	109
Αποκλίσεις από την κανονικότητα	110
Ευρετικές	113
Βελτιώνοντας την εξαγωγή κοινωνικών συμπερασμάτων	115
Συναίσθημα	115
Η προέλευση του συναίσθηματος	116
Οι συνέπειες του συναίσθηματος	116
Πού είναι το «κοινωνικό» στην κοινωνική νόηση;	117
Περιληψη	119
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	120
Μάθετε περισσότερα	121

3. Απόδοση και κοινωνική γνώση

Κοινωνική ερμηνεία	124
Οι βασικές διαδικασίες απόδοσης	124
Η θεωρία της απλοϊκής ψυχολογίας του Heider	124
Η θεωρία της επαγωγικής αντιστοιχίας των Jones και Davis	126
Το μοντέλο συνδιακύμανσης του Kelley	128
Προεκτάσεις της θεωρίας απόδοσης	130
Συναίσθηματική αστάθεια	130
Η θεωρία της αυτο-αντίληψης	131
Η θεωρία απόδοσης του Weiner	131
Εφαρμογές της θεωρίας απόδοσης	133
Ατομικές διαφορές και ύφος απόδοσης	133
Διαπροσωπικές σχέσεις	134
Σφάλματα μεροληψίας στην απόδοση	136
Η μεροληψία αντιστοιχίας και το θεμελιώδες σφάλμα απόδοσης	136

Το φαινόμενο δράστη-παρατηρητή	139
Το φαινόμενο πλασματικής συνάνεσης	140
Αυτο-εξυπηρετικές μεροληψίες	141
Διομαδική απόδοση	144
Απόδοση και στερεοτυποποίηση	147
Κοινωνική γνώση και κοινωνιακές αποδόσεις	148
Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις	148
Οι φήμες	150
Οι θεωρίες συνομωσίας	151
Κοινωνιακές αποδόσεις	152
Η συνεισφορά της κουλτούρας	153
Περίληψη	156
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	157
Μάθετε περισσότερα	158

4. Εαυτός και ταυτότητα

Ποιοι είστε;	162
Ο εαυτός και η ταυτότητα σε ιστορικό πλαίσιο	162
Ψυχοδυναμικός εαυτός	163
Ατομικός εαυτός έναντι συλλογικού εαυτού	163
Συλλογικός εαυτός	164
Ο εαυτός της συμβολικής αλληλεπίδρασης	165
Αυτεπίγνωση (self-awareness)	167
Αυτο-γνωσία (self-knowledge)	168
Σχήματα για τον εαυτό	168
Θεωρία ρυθμιστικής επικεντρωσης	170
Συμπεράσματα από τη συμπεριφορά μας	171
Η κοινωνική σύγκριση και η αυτο-γνωσία	173
Εαυτοί και ταυτότητες	174
Τύποι του εαυτού και της ταυτότητας	175
Εναισθησία του εαυτού και της ταυτότητας στο πλαίσιο	175
Σε αναζήτηση αυτο-αντιληπτικής συνοχής	177
Θεωρία κοινωνικής ταυτότητας	177
Η κοινωνική ταυτότητα και η προσωπική ταυτότητα	178
Διαδικασίες ευκρίνειας της κοινωνικής ταυτότητας	178
Κάποιες επιπτώσεις της ευκρίνειας της κοινωνικής ταυτότητας	179
Κίνητρα του εαυτού	181
Αυτο-αξιολόγηση και αυτο-επαλήθευση	181
Αυτοεξύψωση	181
Αυτοεκτίμηση	184
Αυτοεκτίμηση και κοινωνική ταυτότητα	186
Ατομικές διαφορές	188
Σε αναζήτηση αυτοεκτίμησης	190
Αυτο-παρουσίαση και διαχείριση εντυπώσεων	191
Στρατηγική αυτο-παρουσίαση	191
Εκφραστική αυτο-παρουσίαση	192
Πολιτισμικές διαφορές στον εαυτό και στην ταυτότητα	194
Περίληψη	196
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	197
Μάθετε περισσότερα	198

5. Στάσεις

Η δομή και η λειτουργία των στάσεων	200
Υπόβαθρο	200
Πόσες συνιστώσες;	201
Η λειτουργία των στάσεων	203
Γνωστική συνέπεια	203
Νόηση και αξιολόγηση	206
Λήψη αποφάσεων και στάσεις	207
Μπορούν οι στάσεις να προβλέψουν τη συμπεριφορά;	208
Πεποιθήσεις, προθέσεις και συμπεριφορά	210
Η προσβασιμότητα των στάσεων	218
Η ισχύς των στάσεων	220
Ρυθμιστικές μεταβλητές	223
Η διαμόρφωση στάσεων	226
Συμπεριφορικές προσεγγίσεις	227
Γνωστική ανάπτυξη	229
Πηγές μάθησης	230
Έννοιες που σχετίζονται με τις στάσεις	231
Οι αξίες	231
Η ιδεολογία	233
Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις	234
Η μέτρηση των στάσεων	235
Οι κλίμακες στάσεων	235
Η χρήση των κλίμακων στάσεων σήμερα	236
Μετρήσεις βάσει φυσιολογίας	238
Μετρήσεις της έκδηλης συμπεριφοράς	240
Η μέτρηση των συγκαλυμμένων (άδηλων) στάσεων	241
Συμπερασματικές σκέψεις	244
Περιλήψη	245
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	246
Μάθετε περισσότερα	247

6. Πειθώ και αλλαγή στάσεων

Στάσεις, επιχειρήματα και συμπεριφορά	250
Πειστική επικοινωνία	251
Ο πομπός επικοινωνίας	255
Το μήνυμα	257
Το κοινό	263
Μοντέλα πειθούς διττής διαδικασίας	267
Ενδοτικότητα	272
Τακτικές για την ενίσχυση της ενδοτικότητας	272
Έρευνα δράσης	277
Η ανακολουθία στάσεων–συμπεριφοράς και η γνωστική ασυμφωνία	279
Η δικαιολόγηση της προσπάθειας	282
Προκαλούμενη ενδοτικότητα	284
Ελεύθερη επιλογή	289
Ο ρόλος του εαυτού	290
Ασυμφωνία με υποκατάσταση	291
Εναλλακτικές θεωρήσεις ως προς την ασυμφωνία	292

Μια νέα ματιά στη γνωστική ασυμφωνία	293
Αντίσταση στην πειθώ	295
Η αναδραστικότητα	295
Η προειδοποίηση	295
Το φαινόμενο του εμβολιασμού	295
Ο ρόλος της προσβασιμότητας και της ισχύος των στάσεων	298
Περίληψη	300
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	301
Μάθετε περισσότερα	302

7. Κοινωνική επιρροή

Τύποι κοινωνικής επιρροής	304
Ενδοτικότητα, υπακοή, συμμιόρφωση	304
Ισχύς και επιρροή	306
Υπακοή στην εξουσία	309
Οι μελέτες του Milgram πάνω στην υπακοή	310
Παράγοντες που επηρεάζουν την υπακοή	311
Κάποια ζητήματα δεοντολογίας	314
Συμμιόρφωση	315
Ο σχηματισμός και η επιρροή των νοομών	315
Υποκύπτοντας στην ομαδική πίεση της πλειοψηφίας	317
Ποιος συμμιόρφωνται; Ατομικά και ομαδικά χαρακτηριστικά	321
Σχετικοί με την κατάσταση παράγοντες στη συμμιόρφωση	322
Κανονιστική και πληροφοριακή επιρροή	324
Πληροφοριακή επιρροή αναφοράς	326
Μειονοτική επιρροή και κοινωνική αλλαγή	328
Η κριτική στις έρευνες πάνω στη συμμιόρφωση	329
Επίδραση του ύφους συμπεριφοράς	330
Υπαγωγή στην ομάδα και κοινωνική ταυτότητα	333
Μεταστροφή	334
Απόδοση και μειονοτική επιρροή	337
Κοινωνικός αντίκτυπος και μειονοτική επιρροή	337
Δύο διαδικασίες ή μία;	338
Περίληψη	339
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	340
Μάθετε περισσότερα	341

8. Άνθρωποι σε ομάδες

Τι είναι ομάδα;	344
Οι ομάδες ως κατηγορίες	344
Ομάδες και συναθροίσεις	345
Ορισμοί	345
Η επίδραση της ομάδας στην ατομική απόδοση	346
Τα φαινόμενα απλής παρουσίας και παρουσίας κοινού: κοινωνική διευκόλυνση	346
Ταξινόμηση των ομαδικών έργων	355
Η κοινωνική ολιγωρία και ο κοινωνικός αντίκτυπος	357
Ομαδική συνεκτικότητα	364
Ομαδική κοινωνικοποίηση	368

Νόρμες	373
Δομή της ομάδας	376
Ρόλοι	377
Status	379
Δίκτυα επικοινωνίας	381
Υποομάδες και υπεροκείμενες κατηγορίες	384
Αποκλίνοντες και περιθωριακά μέλη	384
Γιατί εντάσσονται οι άνθρωποι σε ομάδες;	385
Λόγοι ένταξης σε μια ομάδα	386
Κίνητρα για ένταξη και σχηματισμό ομάδων	387
Γιατί να μην εντάσσεται κανείς σε ομάδες;	387
Περιληψη	389
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	390
Μάθετε περισσότερα	391

9. Ηγεσία και λήψη αποφάσεων

Ηγέτες και ομαδικές αποφάσεις	394
Ηγεσία	394
Ορισμός της ηγεσίας	396
Χαρακτηριστικά προσωπικότητας	397
Προσεγγίσεις που εστιάζουν στην κατάσταση	398
Τι κάνουν οι ηγέτες	399
Θεωρίες συγκυρίας	403
Συναλλακτική ηγεσία	407
Μετασχηματιστική ηγεσία	410
Χάρισμα και χαρισματική ηγεσία	412
Αντιλήψεις για τον ηγέτη και σχήματα ηγεσίας	413
Κοινωνική ταυτότητα και ηγεσία	414
Εμπιστοσύνη και ηγεσία	417
Χάσματα φύλου και γυάλινες οροφές	419
Διομαδική ηγεσία	420
Ομαδική λήψη αποφάσεων	421
Καταγισμός ιδεών (Brainstorming)	423
Ομαδική μνήμη	425
Groupthink	429
Ομαδική πόλωση	432
Λήψη αποφάσεων από σώματα ενόρκων	435
Περιληψη	438
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	439
Μάθετε περισσότερα	440

10. Προκατάληψη και διακρίσεις

Η φύση και οι διαστάσεις της προκατάληψης	442
Προκατειλημμένες στάσεις και συμπεριφορές διάκρισης	442
Στόχοι της προκατάληψης και των διακρίσεων	446
Σεξισμός	446
Ρατσισμός	454
Ηλικιακός ρατσισμός	460

Διακρίσεις κατά των ομοφυλοφίλων	461
Διακρίσεις βάσει σωματικής ή νοητικής αναπτηρίας	462
Μορφές διακρίσεων	464
Απροθυμία προσφοράς βοήθειας	464
Πρακτική προσχηματικής παραχώρησης	464
Αντίστροφη διάκριση	465
Το σύγμα και άλλες επιπτώσεις της προκατάληψης	466
Το κοινωνικό στήγμα	467
Αυτο-αξία, αυτοεκτίμηση και ψυχολογική ευημερία	468
Στερεοτυπική απειλή	470
Αποτυχία και μειονέκτημα	471
Αμφιστημία στην απόδοση	472
Αυτοεκπληρούμενες προφητείες	472
Βία και γενοκτονία	476
Ερμηνείες της προκατάληψης και των διακρίσεων	478
Ματαίωση-επιθετικότητα	479
Η αυταρχική προσωπικότητα	482
Δογματισμός και νοητική δυσκαμψία	484
Ο αυταρχισμός δεξιών φρονημάτων	484
Η θεωρία της κοινωνικής κυριαρχίας	485
Η συμβατότητα πεποιθήσεων	486
Άλλες ερμηνείες	488
Περίληψη	490
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	491
Μάθετε περισσότερα	492

11. Διομαδική συμπεριφορά

Τι είναι η διομαδική συμπεριφορά;	496
Σχετική αποστέρηση και κοινωνική αναταραχή	497
Σχετική αποστέρηση	497
Κοινωνική διαμαρτυρία και συλλογική δράση	502
Ρεαλιστική σύγκρουση	503
Θεωρία θεαλιστικής σύγκρουσης	505
Συνεργασία, ανταγωνισμός και κοινωνικά διλήμματα	506
Κοινωνική ταυτότητα	512
Ελάχιστες ομάδες	512
Θεωρία κοινωνικής ταυτότητας	514
Κοινωνική νόηση	523
Η κατηγοριοποίηση και η σχετική ομοιογένεια	523
Μνήμη	525
Διακριτά ερεθίσματα και πλασματική συνάφεια	526
Βέλτιστη διακριτότητα	527
Διομαδικά συναισθήματα	528
Η συλλογική συμπεριφορά και το πλήθος	529
Πρώιμες θεωρίες	529
Απεξατομίκευση και αυτεπίγνωση	531
Θεωρία αναδυόμενων νορμών	536
Θεωρία κοινωνικής ταυτότητας	538
Βελτίωση των διομαδικών σχέσεων	539
Προπαγάνδα και εκπαίδευση	540

Διομαδική επαφή	541
Υπεροκείμενοι στόχοι	546
Πλουράλισμός και διαφορετικότητα	547
Επικοινωνία	548
Περίληψη	553
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	554
Μάθετε περισσότερα	555

12. Επιθετικότητα

Η επιθετικότητα στην κοινωνική ζωή	558
Ορισμοί και μέτρηση	560
Ορισμοί της επιθετικότητας	560
Η μέτρηση της επιθετικότητας	561
Βασικές θεωρητικές θέσεις	562
Βιολογικές ερμηνείες	563
Κοινωνικές και βιοκοινωνικές ερμηνείες	566
Τελικά έχουν το οποιοδήποτε νόημα οι θεωρίες;	569
Προσωπικοί παράγοντες και παράγοντες σχετικοί με την κατάσταση	571
Ατομικές διαφορές	571
Μεταβλητές σχετικές με την κατάσταση	581
Γενικό μοντέλο επιθετικότητας	582
Κοινωνιακοί παράγοντες	583
Μη προνομιούχες ομάδες	583
Εγκληματικότητα και γυναίκες	584
Πολιτισμικές παραλλαγές	584
Υποκουλτούρα βίας	586
Μαζικά μέσα ενημέρωσης	587
Μια γνωστική ερμηνεία	589
Ερωτικό υλικό και επιθετικότητα	591
Ενδοοικογενειακή βία	594
Ασυμμετοία ως προς το φύλο;	596
Όταν πληγώνουμε αυτόν που «αγαπάμε»	596
Θεσμοποιημένη επιθετικότητα	597
Ο ρόλος της κοινωνίας	597
Πόλεμος	598
Ο ρόλος του κράτους	599
Ο ρόλος του ατόμου	601
Επίπεδα ερμηνείας	601
Η μείωση της επιθετικότητας	603
Περίληψη	605
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	606
Μάθετε περισσότερα	607

13. Έλξη και στενές σχέσεις

Έλξη	610
Γιατί είναι ελκυστικοί ορισμένοι άνθρωποι;	610
Εξέλιξη και έλξη	611
Εγγύτητα	614

Οικειότητα	616
Αμοιβαιότητα: σου αρέσω, μου αρέσεις	618
Ομοιότητα	619
Άλλα χαρακτηριστικά	622
Ο ρόλος της κουλτούρας	623
Θεωρίες για την έλξη	625
Θεωρίες ενίσχυσης	626
Οικονομικές θεωρίες: κοινωνική ανταλλαγή και ισοτιμία	627
Προσκόλληση	632
Προστατισμός	632
Έγρη προσκόλλησης	635
Στενές διαπροσωπικές σχέσεις	637
Αγάπη	637
Δεν είναι ρομαντικό;	639
Το συναίσθημα στις στενές σχέσεις	643
Σχέσεις και ευημερία	645
Γάμος	645
Η διατήρηση της σχέσης	647
Ο κλονισμός της σχέσης	651
Περίληψη	654
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	655
Μάθετε περισσότερα	656

14. Φιλο-κοινωνική συμπεριφορά

Υπόβαθρο	658
Φιλο-κοινωνική συμπεριφορά, συμπεριφορά βοήθειας και αλτρουισμός	658
Ο φόνος της Kitty Genovese	659
Γιατί βοηθούν οι άνθρωποι;	661
Παροχή βοήθειας: φαινόμενο της φύσης;	661
Ενσυναίσθηση και διέγερση	663
Η άλγεβρα της παροχής βοήθειας	664
Ενσυναίσθηση και αλτρουισμός	666
Πώς μαθαίνει κανείς να προσφέρει βοήθεια;	668
Μια προσέγγιση κινήτρων	674
Το φαινόμενο του αμέτοχου παρατηρητή	675
Το γνωστικό μοντέλο των Latané και Darley	675
Το άτομο στην εξίσωση	682
Μεταβατικές ψυχολογικές καταστάσεις	682
Χαρακτηριστικά του ατόμου	684
Εφαρμοσμένα πλαίσια	691
Βοήθεια στην πρόληψη του εγκλήματος	691
Μικροκλοπές από καταστήματα	692
Αντιγραφή στις εξετάσεις	693
Ένα διεθνοτικό πλαίσιο	694
Ένα δίκτυο υποστήριξης της υγείας	695
Λήψη βοήθειας	696
Περίληψη	698
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	699
Μάθετε περισσότερα	700

15. Γλώσσα και επικοινωνία

Επικοινωνία	702
Γλώσσα	702
Γλώσσα, σκέψη και νόηση	703
Παραγλώσσα και ύφος ομιλίας	705
Κοινωνικοί δείκτες στην ομιλία	705
Γλώσσα, ταυτότητα και εθνότητα	707
Προσαρμογή ομιλίας	710
Διγλωσσία και εκμάθηση δεύτερης γλώσσας	713
Φύλο, ηλικία και γλώσσα	716
Μη λεκτική επικοινωνία	718
Βλέμμα και βλεμματική επαφή	720
Οι εκφράσεις του προσώπου	723
Πρόσωπο και κανόνες επίδειξης	725
Στάσεις του σώματος και χειρονομίες	728
Άγγιγμα	730
Διαπροσωπική απόσταση	733
Διαχείριση εντυπώσεων και εξαπάτηση	736
Συνομιλία και λόγος	737
Συνομιλία	738
Λόγος	740
Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή	741
Περιληφτική	744
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	745
Μάθετε περισσότερα	746

16. Κουλτούρα

Το πολιτισμικό πλαίσιο	748
Εντοπίζοντας την κουλτούρα στην κοινωνική ψυχολογία	749
Μήπως η κοινωνική ψυχολογία έχει παραμελήσει την κουλτούρα;	749
Ορισμοί	750
Κουλτούρα, ιστορία και κοινωνική ψυχολογία	751
Προελεύσεις της πολιτισμικής ανθρωπολογίας	751
Η άνοδος της διαπολιτισμικής ψυχολογίας	752
Κουλτούρα, νόηση και απόδοση	754
Κουλτούρα, συμμόρφωση και υπακοή	755
Κουλτούρα και κοινωνικοποίηση	756
Δύο ψυχοσυνθέσεις: Η Ανατολή συναντά τη Δύση	759
Δύο είδη εαυτού	759
Συστήματα για σύγκριση πολιτισμών	762
Χαρακτηρίζοντας μια κουλτούρα βάσει αξιών	762
Ατομικισμός και συλλογικότητα	764
Χαρακτηρίζοντας μια κουλτούρα βάσει σχέσεων	767
Κουλτούρα, νόρμες και ταυτότητα	770
Επαφή μεταξύ των πολιτισμών	771
Επικοινωνία, γλώσσα και ύφος ομιλίας	771
Γλώσσα και κατανόηση	774
Επιπολιτισμός και αλλαγή κουλτούρας	775
Πολιτισμικές προκλήσεις στην κοινωνική ψυχολογία	777

Η διαπολιτισμική πρόκληση	777
Η πρόκληση των πολλαπλών πολιτισμών	780
Και τώρα πού κατευθυνόμαστε;	783
Περίληψη	784
Λογοτεχνία, κινηματογράφος και τηλεόραση	785
Μάθετε περισσότερα	786
 Γλωσσάριο	787
Βιβλιογραφία	803
Ευρετήριο συγγραφέων	891
Ευρετήριο όρων	913